

gevraagd of ik bereid was, een televisieserie samen te stellen en te presenteren over de geschiedenis van het koninkrijk in de Tweede Wereldoorlog. Ik was toen vier-en-een-half jaar met mijn onderzoek bezig en zag niet in hoe ik de voortzetting daarvan met een groot televisieproject kon combineren; daarbij was van belang dat op dat moment het bestaan van het instituut slechts tot 1 januari '65 gewaarborgd was. Er werd op mijn voorstel een andere samensteller/presentator aangevraagd maar twee maanden voordat in mei '60 het eerste (al aangekondigde!) programma moest worden uitgezonden, bleek dat deze taak niet aan kon. Ik verklaarde mij toen bereid, voor dat eerste programma zorg te dragen. Dat bleek mij weinig tijd te kosten en de wijze waarop dit programma werd ontvangen, maakte het mij vrijwel onmogelijk mij aan de samenstelling en presentatie van de overige te onttrekken. Het bestuur van het instituut deelde die opinie; daarbij werd overwogen dat het bij uitstek op de weg van de instelling lag om er toe bij te dragen dat via het relatief jonge medium van de televisie een verantwoord beeld van Nederlands oorlogsgeschiedenis zou worden gegeven. De teksten die ik voor alle programma's schreef (het werden er in totaal 21), waren concepten – zij werden met het bestuur en de wetenschappelijke staf van het instituut grondig besproken.

Wat ik niet had voorzien was hoeveel baat de voorbereiding van *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog* aan de televisieserie *De Bezetting* zou ontnemen. Er bestond in '60 het reële gevaar dat ik zou verdrinken in de alleen al door het instituut opgebouwde collecties – de serie *De Bezetting* bracht structuur in mijn onderzoek. Ik werd gedwongen mij te beperken teneinde de vier programma's die jaarlijks van mij verwacht werden (zij werden geproduceerd door Milo Anstadt en Ben Klokman en door Anstadt geregisseerd), op tijd gereed te hebben, en toen de serie voltooid was, had ik mijn algemene kennis van alle aspecten van Nederlands oorlogsgeschiedenis dusdanig uitgebreid dat nadien voor de verschillende delen van *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog* slechts aanvullend onderzoek nodig was, zij het dat dat onderzoek, over de verschillende delen of groepen van delen verdeeld, toch nog, zoals bleek, in totaal omstreeks zes jaar in beslag nam.

De directe voorbereiding van elk programma (d.w.z. het schrijven, bespreken en herschrijven van het scenario, de correspondentie, het voeren van voorafgaande besprekingen met enkele belangrijke 'getuigen', het doornemen van het door Anstadt en Klokman bijeengebrachte historische filmmateriaal en het repeteren van de uitzending) kostte mij telkens ca. twee weken. Dit was een nadeel. Maar, zo schreef ik in mijn